

UNIVERZITA KOMENSKÉHO V BRATISLAVE
JESSENOVA LEKÁRSKA FAKULTA V MARTINE

Organizačný poriadok Centrálného zverinca JLF UK

Int. dok. č.:
VP 28/2016
Výtlačok č.: 1
Lehota uloženia: 10 r

VNÚTORNÝ PREDPIS č. 28/2016

Organizačný poriadok Centrálného zverinca
Jesseniovej lekárskej fakulty UK v Martine

VP vypracoval: doc. RNDr. Mariana Brozmanová, PhD.	Dátum: 20.6.2016	Podpis:
VP prerokoval: Vedenie JLF UK	Dátum: 5.9.2016	Podpis:
VP schválil: prof. MUDr. Ján Danko, CSc., dekan JLF UK	Dátum: 5.9.2016	Podpis:
Počet výtlačkov: 3 Výtlačok č. 1 – Sekretariát dekana Výtlačok č. 2 – Centrálny zverinec Výtlačok č. 3 – Oddelenie prevádzky	Platnosť od: 5.9.2016	Účinnosť od: 5.9.2016

Aktualizácia, zmeny a doplnky k vnútornému predpisu:

Zmena 1: Dátum: 1.6.2019, zrušený VP č. 25/2019 Podpis:	Zmena 2: Dátum: Podpis:	Zmena 3: Dátum: Podpis:
--	--------------------------------------	--------------------------------------

	UNIVERZITA KOMENSKÉHO V BRATISLAVE JESSENOVA LEKÁRSKA FAKULTA V MARTINE	Int. dok. č.: VP 28/2016 Výtlačok č.: 1 Lehota uloženia: 10 r
	Organizačný poriadok Centrálného zverinca JLF UK	

V súlade s Čl. 22 ods. 2 písm. j) Štatútu Jesseniovej lekárskej fakulty UK v Martine a po prerokovaní vo Vedení JLF UK v Martine dňa 5. septembra 2016 vydávam tento

Organizačný poriadok Centrálného zverinca JLF UK v Martine

Organizačný poriadok Centrálného zverinca JLF UK v Martine (ďalej aj „CZ“ alebo „zverinec“) obsahuje najmä vnútornú organizáciu a vzťahy v CZ, pracovné postupy a zoohygienické parametre, definovanie prostredia a jeho reguláciu, vzájomné vzťahy medzi CZ a ústavmi JLF UK, riadenie CZ, zabezpečenie prevádzky zverinca v mimoriadnych situáciách a financovanie.

Článok 1 Preambula

Správna činnosť zariadení používaných na chov a držanie zvierat je nevyhnutná pre ochranu zvierat, pre dosahovanie validity experimentálnych výsledkov a pre zdravie a bezpečnosť pracovníkov manipulujúcich so zvieratami. Dobrý chovateľský program predstavuje systém chovania a starostlivosti, ktorý umožňuje zvieratám udržiavať ich dobrý zdravotný stav a celkovú pohodu.

Chovné zariadenia, resp. užívateľské zariadenia slúžia na chov a držanie zvierat, ktoré sa využívajú pre biomedicínske účely.

V súlade s Organizačným poriadkom Jesseniovej lekárskej fakulty UK v Martine patrí Centrálny zverinec medzi účelové zariadenia fakulty.

Článok 2 Vnútorné vzťahy v Centrálnom zverinci

2.1. Definícia centrálného zverinca, jeho poslanie

Novovybudovaný Centrálny zverinec s väčšou kapacitou zvierat a najmodernejšou technológiou je súčasťou Martinského centra pre biomedicínu (BioMed Martin) a predstavuje základňu pre modernú, dynamicky sa rozvíjajúcu infraštruktúru výskumu a vývoja.

Štátna veterinárna a potravinová správa v Bratislave schválila dňa 8. júna 2016 CZ:

- ako dodávateľské zariadenie s pridelením úradného čísla SK D 04016,
- ako užívateľské zariadenie s pridelením úradného čísla SK U 05016,

ktoré budú využívať pracoviská JLF UK na vedecké účely. Okrem držania zvierat získaných od schválených chovateľov a dodávateľov, sa plánuje zaviesť aj chov malých laboratórnych zvierat pre vlastné potreby. Po doplnení programu chovu CZ bude predstavovať aj chovné zariadenie.

CZ je zriadený pre umiestnenie nasledujúcich zvierat: myš laboratórna, potkan laboratórny, morča domáce, králik domáci a mačka domáca.

	UNIVERZITA KOMENSKÉHO V BRATISLAVE JESSENOVA LEKÁRSKA FAKULTA V MARTINE	Int. dok. č.: VP 28/2016
	Organizačný poriadok Centrálného zverinca JLF UK	Výtlačok č.: 1 Lehota uloženia: 10 r

Pri chove zvierat sa musia dodržiavať etické princípy zaobchádzania so zvieratami a všetky práce vykonávané v CZ musia byť v súlade s Nariadením vlády SR č. 377/2012 Z.z., ktorým sa ustanovujú požiadavky na ochranu zvierat používaných na vedecké alebo vzdelávacie účely, s Vyhláškou MPaRV SR č. 436/2012 Z.z., ktorou sa ustanovujú podrobnosti o požiadavkách na ochranu zvierat používaných na vedecké účely alebo vzdelávacie účely a novelou Zákona o veterinárnej starostlivosti č. 39/2007 Z.z. s cieľom maximálne zabezpečiť dobré životné podmienky zvierat.

Na JLF UK je zriadená Etická komisia v súlade s NV SR č. 377/2012 Z.z., ktorá posudzuje opodstatnenosť pripraveného projektu ako aj použitie zvierat v projekte. Dodržiavaním uvedenej legislatívy sa musí zvieratám venovať primeraná starostlivosť, musia byť ušetrené zbytočnej bolesti, útrap, strachu a trvalého poškodenia zdravia. Požiadavky na starostlivosť o zvieratá zahŕňajú aj obohatenie prostredia, aby sa zamedzilo prejavom stresového správania.

Do chodu zverinca budú mať možnosť vstupovať aj poradné orgány ako je Etická komisia a Poradný výbor pre dobré životné podmienky zvierat.

Vedúci CZ podáva každoročne hlásenie schváleného zariadenia o počte držaných zvierat pre ŠVPS SR v Bratislave.

Vedúci CZ ďalej vedie v zmysle uvedených noriem dokumentáciu o činnosti CZ:

- denné záznamy podľa jednotlivých druhov zvierat o počte držaných zvierat a kontrole ich zdravotného stavu,
- evidenciu o počte dodaných a použitých zvierat,
- evidenciu novonarodených zvierat,
- evidenciu uhynutých zvierat,
- záznam o identite a pôvode zvierat držaných v CZ, o ich počte, dátume prijatia,
- evidenciu veterinárneho vyšetrenia a návštev zmluvného veterinárneho lekára,
- evidenciu čísiel rozhodnutia schválených projektov,
- záznamy z karanténizácie,
- evidenciu odstraňovania kadáveru,
- záznamy mikrobiologického vyšetrenia priestorov zverinca ako aj záznamy výsledkov z diagnostických vyšetrení,
- úradné záznamy z kontrol vykonaných orgánmi veterinárnej správy.

Záznamy musia byť uchované v CZ počas piatich rokov od ich vzniku a na požiadanie sa predkladajú príslušnému pracovníkovi vykonávajúcemu kontrolu z Regionálnej alebo Štátnej veterinárnej a potravinovej správy SR.

2.2. Funkčná štruktúra a kapacita zverinca

Zverinec je funkčne rozdelený na 4 oddelenia: na oddelenie pre zvieratá v karanténe, oddelenie držania zvierat, experimentálne oddelenie, kde budú umiestnené zvieratá v experimente a operačné oddelenie.

Oddelenie pre zvieratá v karanténe tvorí:

1 miestnosť pre mačky

1 miestnosť pre králiky
1 miestnosť pre morčatá
1 miestnosť pre potkany, myši
izolačná miestnosť
vyšetrovňa veterinárneho lekára
umyváreň
sklad čistých a špinavých nádob
sklady krmiva a podstielky

Oddelenie držania zvierat tvorí:

2 miestnosti pre mačky
2 miestnosti pre králiky
2 miestnosti pre morčatá
2 miestnosti pre potkany
1 miestnosť pre myši
izolačná miestnosť
umyváreň
sklad čistých a špinavých nádob
sklady krmiva, podstielky

Zloženie zvierat v chovných miestnostiach sa môže zmeniť podľa aktuálnych potrieb so zachovaním všetkých podmienok príslušnej legislatívy.

Experimentálne oddelenie tvorí:

8 miestností pre zvieratá v experimente
2 laboratóriá

V jednotlivých oddelených miestnostiach budú držané zvieratá v rámci jedného projektu a tým sa zabráni komunikácii s inými zvieratami. V laboratóriách experimentálneho oddelenia výskumné tímy môžu vykonávať postupy na zvieratách (podávanie testovaných látok, odbery biologického materiálu, monitoring fyziologických funkcií a pod.) podľa schválených projektov.

Operačné oddelenie tvoria:

2 kompletne vybavené operačné miestnosti
1 pooperačná miestnosť
1 izolačná miestnosť

Súčasťou operačnej miestnosti je operačný stôl, zariadenie na udržiavanie teploty zvieratá, sterilizátor na inštrumentárium, stereotaktická aparátúra, operačný mikroskop, elektrokauter, inhalačný odparovač, odsávací pumpa.

Súčasťou pooperačnej miestnosti je pooperačný box pre zvieratá - UniProtect Air Flow, ktorý umožňuje zabezpečiť kontrolované prostredie. Tento box je možné využívať aj v prípade potreby izolácie zvieratá. Súčasťou izolačnej miestnosti je izolátor s prechodovým tunelom a laminárny box.

	UNIVERZITA KOMENSKÉHO V BRATISLAVE JESSENOVA LEKÁRSKA FAKULTA V MARTINE	Int. dok. č.: VP 28/2016 Výtlačok č.: 1 Lehota uloženia: 10 r
	Organizačný poriadok Centrálného zverinca JLF UK	

2.3. Druh chovaných zvierat, maximálny jednorazový zástav zvierat

Plánovaný maximálny jednorazový zástav (počet) zvierat v CZ podľa druhu, plochy chovnej kľetky, objemu miestnosti a jej ventilácie je nasledovný:

- **Karanténa:** Mačky: 2 jedince
Králiky: 9 alebo 18 jedincov do 1 kg
Morčatá: 170 jedincov
Myši: 500 jedincov
Potkany: 250 jedincov.
- **Experimentálne oddelenie:**
Miestnosť:
1.56 - Mačky: 15 jedincov
1.57 - Mačky: 15 jedincov
1.52 – Králiky: 15 – 30 jedincov podľa hmotnosti
1.53 – Králiky: 15 – 30 jedincov podľa hmotnosti
1.51 – Morčatá: 200 jedincov do 200g alebo 120 jedincov nad 300g
1.49 – Morčatá : 190 jedincov
1.48 – Potkany: 190 jedincov
1.47 – Potkany: 300 jedincov (T4 nádoba) alebo 240 jedincov (T3 nádoba)
1.46 – Myši: 960 jedincov alebo potkany: 300 jedincov (T4 nádoba) alebo 240 jedincov (T3 nádoba)
1.45 – Morčatá: 40 jedincov alebo potkany 40 jedincov a myši 96 jedincov, s podmienkou, že zvieratá budú samostatne
- Kóje: 4 + 4**
Priemerná kapacita každej kóje: 36 morčiat alebo 98 potkanov alebo 180 myši.
Kóje: 1.29, 1.30, 1.32, 1.33 budú preferenčne slúžiť na držanie myši a potkanov.
Kóje 1.24, 1.25, 1.27, 1.28 budú prioritne slúžiť na držanie morčiat.
V laboratóriách experimentálneho oddelenia sa nesmú zlučovať rôzne druhy zvierat.

Plánované sú aj transgénne zvieratá bez škodlivého fenotypu a plánovaný genotyp zvierat neobsahuje žiadne sekvencie toxické pre ľudí, ani sekvencie vírusov a iných patogénov. V prípade požiadavky, miestnosti 1.32 a 1.33 budú slúžiť na držanie takýchto GMO zvierat. Tieto zvieratá budú držané oddelene, s ohľadom na to, aby neprichádzali do kontaktu s inými zvieratami. Podmienkou na držanie tohto typu zvierat je schválenie projektu ŠVPS ako aj schválenie Ministerstvom životného prostredia. Zároveň musí byť zavedený systém precíznej evidencie, manipulácie a kontroly s GMO zvieratami.

Systém umiestnenia zvierat je jedným z najvýznamnejších faktorov vo fyzikálnom a sociálnom prostredí laboratórných zvierat. Systém umiestnenia:

- poskytuje priestor umožňujúci zvieratám voľný pohyb, normálne telesné postoje a polohy aj s odpočinkovou zónou,
- poskytuje zvieratám pohodlné prostredie,

	UNIVERZITA KOMENSKÉHO V BRATISLAVE JESSENOVA LEKÁRSKA FAKULTA V MARTINE	Int. dok. č.: VP 28/2016 Výtlačok č.: 1 Lehota uloženia: 10 r
	Organizačný poriadok Centrálného zverinca JLF UK	

- poskytuje uzatvorený priestor, v ktorom sa zvieratá cítia bezpečne,
- poskytuje ľahký prístup k potrave a vode,
- poskytuje odpovedajúce vetranie a stálu teplotu prostredia,
- udržiava zvieratá suché a čisté v súlade s požiadavkami daného druhu,
- vylučuje obmedzenie pohybu v zmysle konvencie o ochrane zvierat, pri umiestňovaní zvierat v klietkach sa dodržiavajú požiadavky na plochu a hustotu osadenia klietok podľa NV SR č. 377/2012 Z.z.

2.4. Minimálne priestorové podmienky pre zvieratá

Hlodavce budú umiestnené v štandardných chovných nádobách 4/4H s plochou 1815 cm² (potkany, morčatá) alebo v štandardných chovných nádobách 3/3H s plochou 800 cm² (myši, potkany). Pre vlastný chov morčiat bude slúžiť stojan s 5 klietkami pre morčatá. Maximálny počet morčiat s hmotnosťou cca 200 g v nádobách (typ 4) je 5 jedincov, nad 300 g sú 3 jedince.

Maximálny počet potkanov s hmotnosťou od 200 g do 300 g je v nádobách (typ 4) 7 jedincov, nad 300 g do 400 g je 5 jedincov.

Maximálny počet potkanov s hmotnosťou od 200 g do 300 g v nádobách typu 3 sú 3 jedince, nad 300 g do 400 g sú 2 jedince.

Maximálny počet myši s hmotnosťou nad 20 g do 25 g je 28 jedincov, nad 25 g do 30 g je 24 jedincov (typ 4).

Maximálny počet myši v chovných nádobách typu 3 s hmotnosťou do 20 g je 13 jedincov, nad 20 g do 25 g je 11 jedincov, nad 25 g do 30 g je 10 jedincov (typ 3).

Maximálny počet mačiek v miestnosti s plochou cca 1800 cm² je 15 jedincov.

Králiky budú držané v klietkach AK 4200 s plochou 4200 cm², ktoré majú aj vyvýšenú plošinu. Klietky sú súčasťou stojanov s 3 klietkami AK 4200. V jednej klietke môžu byť dva králiky s hmotnosťou okolo 1 kg.

Každá chovná nádoba bude vybavená záznamovou kartou v súlade s projektom, kde sa eviduje počet zvierat, dátum ich dodania a zdravotný stav. Každá miestnosť bude vybavená aj záznamovou kartou pri presune bdelého zvieratá do užívateľského zariadenia ústavov a presun naspäť do CZ. Zároveň každá miestnosť je vybavená odberovou kartou pre držané zvieratá v postupoch, kde je uvedený ich počet, druh a kmeň, pohlavie, dátum dodávky, zdroj nákupu, dĺžka karantény, číslo rozhodnutia o schválení projektu, ako aj dátum použitia/usmrtenia zvierat v postupe, eventuálne dátum ich úhynu. Tieto odberové karty sa potom vydávajú na príslušné pracoviská po ukončení postupu.

2.5. Personálne obsadenie, pracovná náplň a povinnosti zamestnancov centrálného zverinca

a) Vedúci pracovník CZ

Za odbornú stránku prevádzky CZ zodpovedá vedúci CZ, ktorý je osobou zodpovednou za starostlivosť o držané zvieratá, za riadenie a koordináciu prevádzky. Vedúci pracovník CZ:

- riadi prácu ošetrovateliek zvierat, určuje ich náplň práce a kontroluje jej plnenie,

- objednáva (polročne a priebežne) a organizuje dovoz zvierat do zverinca schváleným prepravcom a ich výdaj na pracoviská na základe písomných požiadaviek jednotlivých pracovísk fakulty,
- dohliada na likvidáciu biologického odpadu,
- objednáva (polročne a priebežne) a organizuje prepravu krmiva a podstielky schváleným prepravcom,
- organizuje vykonávanie vstupných a preventívnych zdravotných prehliadok zvierat v CZ,
- denne konzultuje s technickým pracovníkom, ktorý je poverený kontrolou a údržbou technického zariadenia zverinca (stav klimatizácie, teplota, vlhkosť, osvetlenie),
- v prípade porúch technického zariadenia podieľa sa na zabezpečení opravy prostredníctvom vedúceho Oddelenia prevádzky, ktorý objednáva príslušný servis,
- vykonáva kontrolu hygienických a zootecnických parametrov (podstielka zvierat, stav napájania a kŕmenia) vo zverinci a organizuje mikrobiologické vyšetrenie,
- dohliada na dodržiavanie pracovných a bezpečnostných predpisov v CZ,
- vykonáva činnosti spojené so zaobstarávaním služieb a tovaru, podieľa sa na činnostiach spojených s verejným obstarávaním,
- vedie dokumentáciu o činnosti CZ podľa Čl. 2.1 tohto organizačného poriadku,
- vedie náležitú administratívu zverinca, dennú evidenciu zvierat a krmiva, eviduje čistiace a dezinfekčné práce v CZ, eviduje dezinfekciu a sterilizáciu napájacích zariadení,
- spolupracuje s vedúcimi pracovníkmi zainteresovaných pracovísk JLF UK,
- vedúci zverinca je vedúcim Poradného výboru pre dobré životné podmienky zvierat JLF UK, pravidelne organizuje stretnutia s členmi poradného výboru JLF UK,
- konzultuje odborné problémy CZ so zmluvným veterinárnym lekárom, odbornými pracovníkmi schválených chovných a dodávateľských zariadení, ako aj inými kompetentnými pracovníkmi domácich a zahraničných biomedicínskych centier,
- v prípade potreby po konzultácii s veterinárnym lekárom vykonáva ošetrovateľské a liečebné úkony, podáva predpísané liečivá (i.v. liečivá podáva len veterinárny lekár),
- organizuje a eviduje vzdelávanie a školenie zamestnancov CZ.

b) Odborný zamestnanec CZ - veterinár/biológ/zoológ

Jeho pracovná náplň zahŕňa najmä:

- odbornú starostlivosť o laboratórne zvieratá, vrátane zabezpečenia welfare,
- kontrolu zoohygienických a klimatických podmienok chovu,
- riadenie a kontrolu činnosti ošetrovateliek zvierat,
- evidenciu a elektronizáciu dokumentácie podľa platnej legislatívy,
- prípadnú spoluprácu na vedecko-výskumných projektoch,
- rozvoj vzdelávania vo fyziológii, patofyziológii a etológii laboratórnych zvierat,
- kontinuálne osvojovanie aktualizovanej národnej a európskej legislatívy o ochrane a starostlivosti o zvieratá využívané na vedecké účely,
- v budúcnosti sa plánuje aj manažment chovu malých laboratórnych zvierat v zmysle reprodukcie,

	UNIVERZITA KOMENSKÉHO V BRATISLAVE JESSENOVA LEKÁRSKA FAKULTA V MARTINE	Int. dok. č.: VP 28/2016
	Organizačný poriadok Centrálného zverinca JLF UK	Výtlačok č.: 1 Lehota uloženia: 10 r

c) Ošetrovatel'ky zvierat

Pre výkon ošetrovateľských prác má v súčasnosti CZ určené 2 miesta ošetrovateliek zvierat. Ich pracovnou náplňou je najmä:

- komplexné zabezpečenie starostlivosti o zvieratá: príprava krmiva, kŕmenie a napájanie, zabezpečenie kompletnej hygieny a dezinfekcie chovných jednotiek ako aj ostatných priestorov CZ,
- sledovanie zdravotného stavu zvierat (denná kontrola zvierat, ich správanie a celkový stav), kontrola teploty a vlhkosti prostredia,
- sociálny kontakt so zvieratami,
- akékoľvek odchýlky technických parametrov alebo zhoršenie zdravotného stavu, prípadne úmrtie zvierat personál bezodkladne nahlásuje vedúcemu zverinca,
- príprava zvierat na transport na jednotlivé ústavy,
- asistencia pri ošetrovaní zvierat a podávaní predpísaných liečiv,
- starostlivosť o čistotu chladničky a mrazničky pre uskladnenie uhynutých zvierat,
- zaznamenávanie aktuálnej hmotnosti a pohlavia každej zásielky novozakúpených zvierat,
- vykonávanie denných záznamov z čistenia a dezinfekcie chovných priestorov a všetkých ďalších pracovných úkonov, ktoré pravidelne kontroluje vedúci pracovník zverinca.

d) Technický pracovník

V rámci prevádzky CZ sa zabezpečuje aj dozor nad technickými zariadeniami, ktorý vykonáva určený zamestnanec JLF UK. Zamestnanec zodpovedný za technické zariadenia uskutočňuje najmä:

- dozor technického stavu vykurovacieho systému, vzduchotechnického zariadenia a svetelného režimu,
- dennú kontrolu funkčnosti uvedených zariadení,
- dennú kontrolu klimatických podmienok v chovných priestoroch (teplota a vlhkosť) v centrálnom monitorovacom systéme, v alarmových situáciách bude informovaný SMS správou prostredníctvom SIM karty,
- pravidelná údržba uvedených zariadení,
- kontrolu a funkčnosť záložných a výstražných systémov
- kontrolu dodržiavania bezpečnostných a požiarnych predpisov.

Závady, resp. poruchy väčšieho rozsahu hlási vedúcemu CZ alebo vedúcemu Oddelenia prevádzky JLF UK.

e) Veterinárny dozor v CZ

Veterinárny dozor v CZ je uskutočňovaný zmluvným veterinárnym lekárom, ktorý:

- zabezpečuje všeobecnú zdravotnú ochranu zvierat chovaných v CZ a preventívnym opatrením chráni zdravie pracujúceho personálu pred antropozoonózami,
- pracovisko navštevuje podľa potreby na požiadanie vedúceho CZ,
- kontroluje každú zásielku nakúpených zvierat z hľadiska ich veterinárneho zabezpečenia, t.j. akreditáciu chovu a veterinárne osvedčenie,

	UNIVERZITA KOMENSKÉHO V BRATISLAVE JESSENOVA LEKÁRSKA FAKULTA V MARTINE	Int. dok. č.: VP 28/2016
	Organizačný poriadok Centrálného zverinca JLF UK	Výtlačok č.: 1 Lehota uloženia: 10 r

- klinicky vyšetruje zvieratá v karanténe, podľa potreby vykonáva ďalšie vyšetrenia a odoberá vzorky pre diagnostické účely,
- v prípade potreby spolu s vedúcim zverinca zabezpečuje rozборы podstielky a krmiva, v prípade častejšieho úhynu zvierat aj rozборы vzoriek zvierat,
- zabezpečuje liečivá potrebné pre liečbu zvierat v CZ,
- spolupracuje s vedúcim CZ formou konzultácií,
- minimálne raz v roku sa zmluvný veterinárny lekár zaväzuje vykonať školenie pre zainteresovaných pracovníkov fakulty, v prípade potreby aj viackrát na základe výzvy vedúceho pracovníka zverinca,
- v súčinnosti s Nariadením vlády SR č. 377/2012 Z.z. sa zmluvný veterinár zaväzuje vykonávať poradenstvo v Poradnom výbore pre dobré životné podmienky zvierat JLF UK, zároveň sa zaväzuje vykonávať poradenstvo pri navrhovaní projektov, pri realizácii projektov, pri anestézii v súvislosti so zabezpečením čo najlepšej pohody zvierat.

2.6. Technické vybavenie centrálného zverinca

Chovné jednotky sú vybavené požadovanou štandardnou technológiou pre chov a držanie zvierat.

Chovná technológia zahŕňa:

- kompletne chovné kliečky typu 3 (60 ks), 3H (300 ks), 4 (250 ks), 4H (300 ks),
- manipulačné stojany na chovné kliečky 3, 3H, 4, 4H, (8 ks 4-policový, 10 ks 6-policový, 14 ks 5-policový),
- polykarbonátové napájacie fľaše (objem 500 ml), nerezové a sklenené pítka,
- chovný set 3 kliečok s PVC roštom pre králiky (15 ks),
- chovný set 5 kliečok pre morčatá (4 ks),
- monitorovací systém teploty a vlhkosti prostredia s pamäťou, archivovaný v PC,
- vzduchotechnické zariadenie ako súčasť budovy CZ,
- umývací a dezinfekčný automat na chovné kliečky vrátane fliaš,
- umývací a dezinfekčný automat na laboratórne sklo,
- parný sterilizátor na sklo, pítka, nástroje a textil,
- dávkovač na simultánne plnenie fliaš,
- box pre CO₂ eutanáziu malých zvierat,
- pooperačný box UniProtect Air Flow,
- izolátor pre zvieratá s prechodovým tunelom do laminárneho boxu,
- inštrumentárne vozíky,
- chladničky a pultové mrazničky na uchovávanie tiel uhynutých zvierat.

Čl. 3

Pracovné postupy a zootecnické parametre

3.1. Ochrana pred zanesením nákaz do CZ

Podmienkou nástupu zamestnanca do funkcie ošetrovateľky zvierat v CZ je podrobenie sa rozšírenej vstupnej zdravotnej prehliadky zameranej na odhalenie možného prenášania potenciálne patogénnych a patogénnych mikroorganizmov.

	UNIVERZITA KOMENSKÉHO V BRATISLAVE JESSENOVA LEKÁRSKA FAKULTA V MARTINE	Int. dok. č.: VP 28/2016
	Organizačný poriadok Centrálného zverinca JLF UK	Výtlačok č.: 1 Lehota uloženia: 10 r

Pred vstupom do experimentálnych a operačných jednotiek výskumní pracovníci musia prejsť hygienickou slučkou a zabezpečiť si čistý ochranný odev a obuv, prípadne použiť jednorazový ochranný odev a prezuvky. Zariadenie je zabezpečené proti vstupu nepovolaných osôb. Dvere sú zabezpečené elektronickým systémom, vstup je len na čipovú kartu personálu. Interiér je zabezpečený bezpečnostným – senzorickým systémom (elektronickým zabezpečovacím systémom) a celá budova je vybavená kamerovým systémom.

3.2. Osobná hygiena, zdravotný stav ošetrovateliek a ostatných zamestnancov prichádzajúcich do priameho kontaktu so zvieratami

Personál ošetrojúci zvieratá musí dodržiavať vysoký štandard osobnej hygieny. Personál vstupujúci do chovných priestorov prechádza hygienickou slučkou a vymieňa si pracovný odev podľa potreby tak, aby bola udržiavaná osobná hygiena. Ochranný odev používaný v chovných zariadeniach sa nesmie používať mimo nich.

Personál nesmie jesť, piť, fajčiť a používať kozmetiku v chovných miestnostiach. CZ má zriadenú dennú miestnosť na občerstvenie.

Ak sa u ošetrojúceho personálu pri vykonávaní svojej práce vo zverinci objavia chorobné symptómy (nevoľnosť, zvýšená telesná teplota, žalúdočné a črevné ťažkosti, kožné afekcie, atď.), zamestnanci sú povinní bezodkladne ich nahlásiť vedúcemu CZ. Vedúci CZ rieši uvedené zdravotné problémy s ošetrojúcim lekárom ošetrovateliek. Pracovník pri návšteve lekára upozorní na to, že pracuje v priamom kontakte so zvieratami.

Okrem ošetrojúceho personálu sa nákaza do CZ môže preniesť aj:

- nakúpenými zvieratami,
- diétami a krmovinami,
- nefunkčnými odtokmi a zlým stavom kanalizácie,
- nedostatočnou funkčnosťou klimatizačného zariadenia,
- divožijúcimi hlodavcami a lietajúcim hmyzom,
- podstielkovým materiálom,
- uhynutými zvieratami.

Pre zníženie rizika takéhoto zanesenia nákazy do CZ slúžia veterinárne kontroly, náhodné rozbory, kontrola funkcie zariadení zverinca vedúcim pracovníkom, ošetrovateľským personálom a technickým pracovníkom.

3.3. Školenie zamestnancov

V súlade s NV SR č. 377/2012 Z.z. sa každá osoba poskytujúca starostlivosť o zvieratá zúčastní školenia organizovaného IVVL. Po úspešnom absolvovaní školenia získava takýto zamestnanec osvedčenie o príslušnom vzdelaní s celoštátnou platnosťou na 4 roky.

Osoba, ktorá je novoprijatá a nemá požadovanú spôsobilosť, môže vykonávať postupy len pod dohľadom spôsobilých osôb.

Vedúca zverinca archivuje zoznam preškolených pracovníkov a kontroluje dobu platnosti ich osvedčenia.

	UNIVERZITA KOMENSKÉHO V BRATISLAVE JESSENOVA LEKÁRSKA FAKULTA V MARTINE	Int. dok. č.: VP 28/2016
	Organizačný poriadok Centrálného zverinca JLF UK	Výtlačok č.: 1 Lehota uloženia: 10 r

Minimálne raz za rok sa zmluvný veterinárny lekár zaväzuje vykonať školenie pre zainteresovaných zamestnancov fakulty, v prípade potreby aj viackrát na základe výzvy vedúceho pracovníka zverinca.

Podľa potreby vedúca zverinca organizuje interné školenia pre ošetrovatelky zverinca.

Zo školenia sa musia viesť záznamy aj s podpismi pracovníkov, ktorí sa školenia zúčastnili, tieto záznamy sa archivujú.

3.4. Sanitácia, čistenie, bežná dezinfekcia

Chovné miestnosti, chodby, skladovacie a iné priestory sa musia čistiť vhodným detergentným a dezinfekčným prostriedkom tak často, ako je potrebné na udržanie čistoty.

Klietky králikov sa mechanicky očistia a opláchnu vodou s prídavkom saponátu (0,5% roztok) a dezinfekčného prostriedku (1-3% roztok), v prítomnosti zvierat sa používajú nižšie koncentrácie. Počas čistenia je králik premiestnený do vedľajšej prázdnej chovnej klietky.

Chovné nádoby pre hlodavce sa čistia 2x týždenne pri výmene podstielky roztokom s prídavkom saponátu a dezinfekčného prostriedku, v prípade potreby aj častejšie. Umývanie a dezinfekcia chovných nádob sa vykonáva v umývárni. Na umývanie a dezinfekciu slúži automat na umývanie chovných nádob (Steelco AC 1400). Čisté klietky sa potom nechávajú dosušiť a odkladajú sa čisté do skladových priestorov.

Fľaše na vodu sa umývajú denne v umývacom a dezinfekčnom automate na sklo a fľaše (Miele G7893). Raz za dva týždne sa fľaše sterilizujú v horúcovzdušnom sterilizátore, dátum sterilizácie sa eviduje. Pítka napájacích fliaš sú sterilizované v horúcovzdušnej sušiarňi (Binder FD115).

Krmenie a čistiaci proces je tak zorganizovaný, aby oddeľoval obeh čistého a špinavého zariadenia a zamedzoval kontaminácii práve očisteného zariadenia. Preto vo zverinci sú oddelené „čisté – biele“ a tzv. „špinavé – čierne“ chodby.

Podlahy sa umývajú denne roztokom saponátu, 2-krát týždenne roztokom dezinfekčného prostriedku (1% - 3% Desur, Savo, Saniten, SAVO Profi Univerzal, Q Pover, Chloramin, Dettol a iné).

Steny a stropy chovných miestností sa umývajú a dezinfikujú podľa potreby.

Čistiace prostriedky je nutné umiestniť mimo skladovacích priestorov do uzamykateľnej skrine a musí sa kontrolovať dátum expirácie.

3.5. Kompletné dezinfekčné práce

Minimálne raz za rok je nevyhnutné vykonať komplexnú dezinfekciu všetkých priestorov CZ, vrátane pracovných prostriedkov, ako sú chovné nádoby s vrchnákmi, fľaše s pítkami, stojany, atď. Najvhodnejším obdobím sú letné mesiace, preto ústavy musia plánovať zvieratá a vykonávanie postupov mimo tohto obdobia, aby sa nenarúšali dezinfekčné, prípadne dezinfekčné alebo deratizačné práce. Zároveň v tomto období sa môžu vo zverinci vykonávať údržbárske, maliarske a iné práce. Pred novou dodávkou zvierat sa miestnosti dezinfikujú, nakoniec sa chovné miestnosti vyžarujú germicídnym žiaričom. Dezinfekcia sa vykonáva podľa potreby v letných mesiacoch (hmyz, mravce).

	UNIVERZITA KOMENSKÉHO V BRATISLAVE JESSENOVA LEKÁRSKA FAKULTA V MARTINE	Int. dok. č.: VP 28/2016
	Organizačný poriadok Centrálného zverinca JLF UK	Výtlačok č.: 1 Lehota uloženia: 10 r

3.6. Núdzový stav v centrálnom zverinci

Technické poruchy, výpadok funkcie vetracieho systému, resp. elektrického prúdu alebo vyhrievacieho telesa predstavuje nebezpečenstvo, ktoré môže pre zvieratá znamenať utrpenie a vážne ohrozenie zdravotného stavu. Preto musí byť každá z týchto porúch ihneď nahlásovaná zodpovedným pracovníkom Oddelenia prevádzky JLF UK. Akákoľvek spomínaná porucha sa za krátku dobu prejaví zmenou klimatických podmienok v jednotlivých miestnostiach zverinca, čo sa prejaví zmenou zaznamenávanej teploty, resp. vlhkosti. Centrálny monitorovací systém zaznamená akúkoľvek odchýlku od nastavených hodnôt spustením alarmu – zvukovým a svetelným systémom. Zároveň alarmová situácia je zachytená SMS správou zodpovednou osobou – technikom, ktorý má nainštalovanú SIM kartu. Technik po tejto správe telefonuje na Oddelenie prevádzky, kde informuje kompetentné osoby, ktoré ďalej zabezpečujú príslušný servis.

Okrem toho sa musia ihneď uskutočniť opatrenia na zamedzenie ohrozenia zdravia a života zvierat. Jednoznačné pokyny pre núdzové prípady: požiarne poplachové smernice a traumatologický plán sú umiestnené na viditeľnom mieste (núdzové telefónne čísla) a každý člen kolektívu CZ musí byť schopný ich uskutočniť.

Kontaktné údaje v núdzi:

- osoba zodpovedná za starostlivosť o zvieratá: doc. RNDr. M. Brozmanová, PhD.: +421904810935
- zmluvný veterinárny lekár: MVDr. Tomáš Scheer: +421905847066
- vedúca Oddelenia prevádzky: Judita Simonidesová: +421432633219
- technický pracovník (vzduchotechnika, klimatizácia): Ladislav Kovalčík: +421908911958
- technický pracovník (vzduchotechnika, električka): Milan Kovalčík: +421907840285
- technik požiarnej ochrany: Jaroslava Stoláriková: +421903107226
- Jednotka Hasičského a záchranného zboru, Žilina: 150
- Záchranná zdravotná služba, Žilina: 155
- Linka tiesňového volania, Žilina: 112
- Polícia: 158
- Ohlasovňa porúch: - voda: +421434210111, +421434210112
- elektrický prúd: +421800159000, +421850123555

Jesseniova lekárska fakulta UK v Martine má vypracovaný Požiarň štátut JLF UK a Požiarň evakuačný plán.

3.7. Preprava zvierat, príjem zvierat

Pri každom premiestnení zvierat sa dodržiujú požiadavky ustanovené v NV SR č. 302/2003 Z.z. a NR (ES) č. 1/2005.

Pred prepravou zvieratá musia byť v dobrom zdravotnom stave, za čo zodpovedá dodávateľ. Kvôli minimalizácii stresu z transportu zvieratá musia byť prepravované len schválenými registrovanými dopravnými prostriedkami a prepravca musí mať osvedčenie o spôsobilosti prepravy.

Vedúci CZ zabezpečuje prepravu zvierat od dodávateľa osobnou dopravou podľa plánu objednávok alebo aktuálnych potrieb. Osoba zodpovedná za prepravu zvierat riadi celú

	UNIVERZITA KOMENSKÉHO V BRATISLAVE JESSENOVA LEKÁRSKA FAKULTA V MARTINE	Int. dok. č.: VP 28/2016 Výtlačok č.: 1 Lehota uloženia: 10 r
	Organizačný poriadok Centrálného zverinca JLF UK	

organizáciu, realizáciu a ukončenie prepravy. Je v kontakte s ošetrovatelkou zvierat, ktorá je k dispozícii pri preberaní zásielky zvierat.

Zásielka zvierat musí byť doručená a vybalená bez zbytočného meškania. Po prezretí zvierat zo zásielky sa zvieratá premiestnia do čistých kliebok a uložia sa do oddelenia v karanténe a poskytuje sa im hneď krmivo a voda.

Choré zvieratá alebo zvieratá v zlej telesnej kondícii musia byť izolované od ostatných. Na to slúži osobitná izolačná miestnosť.

Novoprijaté zvieratá sa prijímajú cez prekladové okno do oddelenia karantény. Po vybalení zvierat prepravné boxy musia byť ihneď zneškodnené, ak ich nemožno dostatočne dekontaminovať. Po uplynutí karantény zvieratá sa premiestňujú do oddelenia chovu alebo experimentu.

Vedúci CZ zabezpečuje vyšetrenie novej zásielky zvierat zmluvným veterinárnym lekárom.

ŠVPS SR v Bratislave svojím rozhodnutím povolila prepravu zvierat JLF UK v Martine (typ I – preprava do 8 hodín) a vydala osvedčenie o povolení prepravcu SK T 101012. Oprávnený prepravca zvierat absolvoval 3 tréningové kurzy osôb vykonávajúcich prepravu zvierat podľa zákona č. 39/2007 Z.z. o veterinárnej starostlivosti a v súlade s Nariadením Rady (ES) č. 1/2005 o ochrane zvierat počas prepravy a tak získal osvedčenie o povolení prepravcu, ktoré je platné do 23. októbra 2017.

Na JLF UK v Martine je vypracovaná smernica na zabezpečenie ochrany zvierat počas prepravy – vnútorný predpis JLF UK v Martine vydaný na zabezpečenie dodržiavania požiadaviek na ochranu zvierat počas prepravy ustanovených NV SR č. 302/2003 Z.z. a NR (ES) č. 1/2005 v súlade s Čl. 21 ods. 2 písm. j) Štatútu JLF UK, schválený vedením fakulty dňa 18. apríla 2007.

3.8. Mikrobiologické vyšetrenie

Najmenej raz za rok a vždy, keď to vyžaduje aktuálna epidemiologická situácia, sa musí vykonať mikrobiologické vyšetrenie chovných priestorov. Mikrobiologické vyšetrenie sa používa najmä:

- pri kontrole účinnosti chemickej dezinfekcie,
- pri kontrole mikrobiologického osídlenia zvierat a mikrobiálneho zaťaženia prostredia, v ktorom sa zvieratá nachádzajú,
- pri úhyne zvierat, ak je podozrenie na bakteriálnu infekciu.

Mikrobiologické vyšetrenie sa realizuje na Ústave lekárskej mikrobiológie JLF UK v Martine a každé tri roky Štátnym veterinárnym a potravinovým ústavom v Dolnom Kubíne. Výsledky vyšetrenia sa archivujú vo zverinci.

3.9. Karanténa, izolácia, a adaptácia

Za karanténu sa považuje obdobie umiestnenia novozískaných zvierat oddelene od ostatných zvierat v zariadení. Jej cieľom je určiť zdravotný stav zvierat a zamedziť zavlečeniu nákazy.

	UNIVERZITA KOMENSKÉHO V BRATISLAVE JESSENOVA LEKÁRSKA FAKULTA V MARTINE	Int. dok. č.: VP 28/2016
	Organizačný poriadok Centrálného zverinca JLF UK	Výtlačok č.: 1 Lehota uloženia: 10 r

Doba karantény malých zvierat dodaných z akreditovaných a schválených pracovísk (myši, potkany, morčatá) predstavuje 5 – 15 dní. Doba karantény králikov a mačiek predstavuje 20 – 30 dní.

Uvedenú dobu karantény je nutné dodržiavať. Zodpovedný veterinárny lekár poverený starostlivosťou o zvieratá môže karanténu predĺžiť alebo skrátiť v závislosti od zdroja zvierat, ich zdravotného stavu, od správania sa a iných okolností.

Nie je možné vykonávať experiment na zvieratách pred uplynutím doby karantény! Zviera, pri ktorom je podozrenie, že predstavuje riziko infekcie pre iné zvieratá, musí byť izolované v oddelenej miestnosti alebo izolačnom boxe (Air Fow Cabinet).

3.10. Odstraňovanie a likvidácia biologického odpadu

Biologický odpad je potrebné sústreďovať a likvidovať pri zachovávaní pravidiel bezpečnosti a sanitácie. Odstránenie uhynutých zvierat sa nesmie vykonať pred objavením sa posmrtného stuhnutia – rigor mortis. Biologický odpad pred jeho odstránením sa zhromažďuje v pultovej mrazničke vo vyhradenej miestnosti, ktorá je uzamknutá a označená „VŽP materiál kategórie 1 – určené len na likvidáciu“. Podľa potreby sa odpad likviduje v spaľovniach pre tento účel zriadených v súlade s platnými právnymi predpismi. JLF UK v Martine využíva kafilerické zariadenie v Mojšovej Lúčke (Asanácia, s.r.o., Žilina) na odstraňovanie kadáverov podľa aktuálnej potreby. Za čistotu v mrazničke a miestnosti kadáveru zodpovedajú zamestnankyne zverinca, po odvoze kadáveru vykonávajú sanitáciu.

Za ukladanie usmrtených zvierat do mrazničky sú zodpovední vedúci pracovníci projektu, zamestnanci zverinca odkladajú len tie zvieratá do mrazničky, ktoré uhynuli vo zverinci. Zamestnanci zaradení do vykonávania postupov usmrtené zvieratá transportujú nákladným výťahom zo svojich užívateľských zariadení do oddelenia kadáveru. Zároveň zaznamenávajú v osobitnom zošite dátum, druh a počet uložených usmrtených zvierat zo svojho projektu a svojim podpisom to potvrdzujú. Kompetentní pracovníci, ktorí dostali kľúče od vyhradenej miestnosti pre kadáver sú zodpovední za uzamknutie tejto miestnosti pri svojom odchode ako aj za udržiavanie čistoty.

Použitá podstielka zvierat sa zhromažďuje v osobitných plastových nádobách a likviduje sa s komunálnym odpadom.

3.11 Evidencia a záznamy

Záznamy o nadobudnutí všetkých zvierat a krmiva (eviduje sa dátum príjmu, dodávateľ a objednávateľ, expirácia krmiva, čísla rozhodnutí schválených projektov), záznamy o premiestňovaní zvierat na jednotlivé ústavy (väčšina ústavov premiestňuje zvieratá v rámci jednej budovy nákladným výťahom, jedine Ústav lekárskej biofyziky premiestňuje zvieratá do inej budovy schváleným dopravným prostriedkom), denný monitoring zdravotného stavu zvierat, záznamy o uhynutých a držaných zvieratách, likvidácia biologického odpadu (dátum a počet zvierat), záznamy o veterinárnej starostlivosti a liečbe, záznamy o čistení a dezinfekcii zariadenia vrátane dezinfekcie napájacích zariadení, záznamy z karanténizácie, úradné záznamy z kontrol vykonaných orgánmi veterinárnej správy sú evidované v CZ a archivujú sa počas piatich rokov od posledného záznamu.

	UNIVERZITA KOMENSKÉHO V BRATISLAVE JESSENOVA LEKÁRSKA FAKULTA V MARTINE	Int. dok. č.: VP 28/2016
	Organizačný poriadok Centrálného zverinca JLF UK	Výtlačok č.: 1 Lehota uloženia: 10 r

Čl. 4

Prostredie a jeho regulácia

4.1. Vetranie

Zverinec je vybavený vetracou jednotkou DUPLEX 6500 Multi, v hygienickom prevedení, s objemovým prietokom 100 % čerstvého vzduchu $Q_v = 6200 \text{ m}^3/\text{h}$ a s objemovým prietokom odpadového vzduchu $6600 \text{ m}^3/\text{h}$. Klimatizácia je riešená tepelnými čerpadlami VRV LG MultiV IV HP CH. Čerstvý vzduch sa privádza do čistej zóny a je v pretlaku proti špinavej zóne. Odvod odpadového vzduchu je zo špinavej zóny a je v podtlaku, aby sa zamedzilo šíreniu zápachov. Ventilačný systém musí zabezpečovať dostatočný prívod čerstvého vzduchu primeranej kvality a musí zabezpečovať odvádzanie pachov, škodlivých plynov, prachu a pôvodcov nákaz, ako aj odvod prebytočného tepla a vlhkosti. Chod vetracieho a klimatizačného zariadenia je automatický, ovládanie je miestnym ovládačom z klimatizovanej miestnosti, s programátorom, ovládanie klimatizačných jednotiek je individuálne.

Primeraná intenzita vetrania je cca 15 výmen vzduchu v celom priestore za hodinu pri vysokej kapacite zvierat. Za určitých okolností, ak je držaný menší počet zvierat, za normálnu úroveň výmeny vzduchu je považovaných 8 - 10 výmen vzduchu za hodinu.

Miestnosť klimatizačnej jednotky sa udržiava v čistote.

Kontrolu technického stavu, údržbu a servis zariadenia vzduchotechniky má na starosti určený zamestnanec JLF UK. Na zaistenie spoľahlivej prevádzky bude poverená servisná organizácia, ktorá sa bude starať o kontrolu prevádzky, o čistenie a výmenu filtrov a odstraňovanie drobných porúch.

4.2. Teplota a relatívna vlhkosť

V CZ je zabezpečená presná regulácia a stabilné udržiavanie teploty. Optimálna teplota prostredia pre jednotlivé zvieratá je nasledujúca:

- myši, potkany, morčatá: $20 - 24^\circ \text{C}$,
- mačky, králiky: $18 - 21^\circ \text{C}$,
- novonarodené a mladé zvieratá vyžadujú zvýšenie teploty o $2-3^\circ \text{C}$.

Relatívna vlhkosť prostredia musí zodpovedať potrebám zvierat, vyžaduje sa udržiavanie vhodnej relatívnej vlhkosti v rozmedzí $55\% \pm 10\%$. V prípade mačiek sa považuje za zbytočné regulovať relatívnu vlhkosť, pretože mačky znášajú aj veľké výkyvy relatívnej vlhkosti prostredia bez negatívnych dôsledkov. Hodnoty relatívnej vlhkosti vzduchu pod 40 % a nad 70 % sú neprijateľné a môžu poškodiť zdravie zvierat. Požadovaná relatívna vlhkosť vzduchu sa zabezpečuje parným zvlhčovačom vzduchu UE045Y s distribučnou tryskou osadenou v potrubí čerstvého vzduchu, s produkciou 45 kg/h vodnej pary.

Na kontrolu teploty a vlhkosti slúžia záznamníky s kontinuálnym zaznamenávaním týchto parametrov v 4-hodinových intervaloch, je použitý centrálny monitorovací systém pre 35 miestností s využitím systému monitorovania Saveris od spoločnosti Testo. Hodnoty sú zaznamenávané a archivované v počítači a sú vybavené výstražným systémom - systémom akustického a vizuálneho alarmu v prípade prekročenia predpísaných hodnôt. Zároveň technický pracovník vlastní SIM kartu na doručenie SMS správ počas alarmových situácií.

	UNIVERZITA KOMENSKÉHO V BRATISLAVE JESSENOVA LEKÁRSKA FAKULTA V MARTINE	Int. dok. č.: VP 28/2016
	Organizačný poriadok Centrálného zverinca JLF UK	Výtlačok č.: 1 Lehota uloženia: 10 r

Snímače sú vybavené aj displejom pre možnosť vizuálnej kontroly aktuálnej teploty a vlhkosti priestoru. V každej miestnosti je možná regulácia teploty.

4.3. Osvetlenie

V chovnom zariadení sa používa rozptýlené svetlo, ktoré má zabezpečovať vhodné osvetlenie pre vykonávanie pracovnej činnosti, pre kontrolu stavu zvierat a pohodu zvierat.

V chovných miestnostiach je umelé osvetlenie s režimom deň-noc 12 hod/12 hod, intenzita osvetlenia je znížená pre albínov cca 100-200 lux, u mačiek je aj nočné infračervené osvetlenie, počas čistenia a manipulácie je k dispozícii manuálne ovládané osvetlenie cez vypínače.

Na chodbách a v sociálnych priestoroch riadenie osvetlenia funguje cez pohybové snímače s DALI prevodníkmi. Osvetlenie funguje v režime 0% - 10% - 100% (100 luxov, osvetlenie únikových ciest). Pri výpadku napájania sa zapínajú svietidlá s vlastným zdrojom (batériou). V prípade výpadku prúdu je zabezpečené osvetlenie cez náhradný zdroj energie.

4.4. Hluk

Hladiny hluku v CZ počutelné pre zvieratá vrátane ultrazvuku nesmú presiahnuť 20 kHz. Zdrojom hluku je hlavne ventilačné zariadenie ako aj aktivita zvierat a ošetrovateliek, preto práce v chovných miestnostiach musia byť šetrné s ohľadom na minimalizáciu hluku. V odsávacom a výtlačnom potrubí za vetracou jednotkou sú osadené flexibilné rúry SONOFLEX na zníženie hladiny hluku. Predpokladaná hladina akustického tlaku od vzduchotechnického zariadenia v pobytovej zóne je cca 35 dB. Hluk musí byť minimalizovaný vhodným nácvikom ošetrojúceho personálu a používaním vhodných pracovných postupov hlavne v čase odpočinku zvierat.

4.5. Kŕmenie

Krmivo sa nakupuje len od schválených dodávateľov. Krmivo musí byť nekontaminované a musí spĺňať všetky parametre stanovené pre jednotlivé druhy zvierat. Krmivo musí byť balené vo vreciach, ktoré sú označené etiketou s informáciami o pôvode výrobku a o dátume jeho výroby a expirácie. V CZ sa používajú komerčne dostupné kŕmne diéty – udržiavacie a chovné (Atromin, Ssniff) pre malé hlodavce, králiky a mačky, dávkovanie podľa normy ad libitum denne s voľným prístupom bez obmedzovania na uspokojenie fyziologických potrieb zvierat.

Skladovacie priestory pre krmivo musia byť chladné, tmavé a suché, chránené proti hmyzu a divožijúcim hlodavcom a musia sa udržiavať v čistote. Vystavenie krmiva teplotám nad 21°C, nadmernej relatívnej vlhkosti, nehygienickým podmienkam, svetlu, kyslíku a hmyzu ho znehodnocuje. Krmivo sa neuskladňuje priamo na podlahe, ale na paletách a stojanoch a neopiera sa priamo o stenu.

Je neprípustné obmedzovať zvieratá dennú kŕmnu dávku a vodu. Každé zviera musí mať prístup ku krmivu a dostatočný priestor na kŕmenie, aby sa obmedzilo súperenie. V CZ sa eviduje expirácia krmiva.

	UNIVERZITA KOMENSKÉHO V BRATISLAVE JESSENOVA LEKÁRSKA FAKULTA V MARTINE	Int. dok. č.: VP 28/2016
	Organizačný poriadok Centrálného zverinca JLF UK	Výtlačok č.: 1 Lehota uloženia: 10 r

4.6. Napájanie

Na napájanie sa denne používa čistá pitná voda z vodovodnej siete. Morčatám sa pridáva do vody vitamín C (cca 2-10mg/zviera/deň). Zvieratá sú napájané cez polyakrylátové fľaše vybavené nerezovými a sklenenými pítkami. Fľaše a ich príslušenstvo sa musia denne čistiť a raz za týždeň dezinfikovať alebo sterilizovať. V CZ sú vedené záznamy o sterilizácii napájacích zariadení.

4.7. Podstielka

Podstielkový materiál (najčastejšie oprášené hobliny z mäkkého dreva) musí byť čistý, suchý, neprašný, nekontaminovaný, bez prímiesi cudzorodých látok. Podstielkový materiál sa musí uskladňovať v špeciálnej miestnosti s vhodnými klimatickými podmienkami. CZ nakupuje certifikovanú podstielku od schváleného dodávateľa.

Pri chove malých hlodavcov sa podstielka vymieňa podľa potreby, minimálne 2x týždenne. U väčších zvierat (mačky) je potrebné podstielku vymieňať denne. Spolu s podstielkou je zakázané odstraňovať uhynuté zvieratá, biologický materiál a použitý laboratórny materiál.

4.8. Pohyb a manipulácia

Spôsob správania sa zvieratá počas postupu závisí od jeho dôvery k človeku, preto sa musí personál pri styku so zvieratám správať milo, jemne a isto.

4.9. Umiestnenie zvierat a obohatenie prostredia

Zvieratá musia byť umiestnené v stálych sociálnych skupinách, ktoré pozostávajú z jedincov, ktoré sa znášajú. Zvieratá možno samostatne umiestniť, ak je to opodstatnené z veterinárnych dôvodov alebo z dôvodu ich pohody. Zvieratá v projektoch musia byť navrátené do pôvodných skupín.

Všetkým zvieratám sa zabezpečí dostatočný priestor a rozmanité prostredie, aby sa mohli prirodzene správať a aby sa zamedzilo prejavom stresového správania. Musia mať priestor na pohyb, hľadanie potravy, manipulatívne a kognitívne činnosti. Hlodavce majú obohatené prostredie o PVC valce, ktoré slúžia ako úkryt. Prostredie všetkých druhov hlodavcov možno obohatiť primeranými prostriedkami.

K vhodným prostriedkom na obohatenie prostredia králikov patrí vlákna alebo žuvacie tyčinky, ako aj priestor na utiahnutie sa, napríklad vyvýšené plošiny.

Pri transporte mačky musia mať čipy, pasy a veterinárne osvedčenia. Mačky sú umiestnené v skupinách. Mačky nesmú byť samostatne umiestnené dlhšie ako 24 hodín, ak to nie je opodstatnené z veterinárnych dôvodov alebo z dôvodov ich pohody. Všetky mačky musia mať denne čas na hranie a na sociálnu interakciu s ľuďmi, ako aj čas na pravidelné hladenie. Ich priestor musí byť obohatený policami, vertikálnymi drevenými plochami (napríklad veľké drevené konáre), škrabadlami, ktoré umožnia aktívny pohyb a brúsenie pazúrov. Ďalej mačky musia mať k dispozícii rôzne hračky, ktoré sa pravidelne menia, aby

	UNIVERZITA KOMENSKÉHO V BRATISLAVE JESSENOVA LEKÁRSKA FAKULTA V MARTINE	Int. dok. č.: VP 28/2016
	Organizačný poriadok Centrálného zverinca JLF UK	Výtlačok č.: 1 Lehota uloženia: 10 r

neklesala ich stimulácia, ako aj musia mať dostatočný počet toaliet, na 3 mačky sa odporúča 1 toaleta.

Článok 5

Vzťah Centrálny zverinec – pracoviská JLF UK

5.1. Spolupráca CZ a užívateľov pri objednávaní zvierat a krmiva

Zakúpené zvieratá musia pochádzať len od schválených chovných a dodávateľských zariadení zo Slovenska alebo zo zahraničia. V prípade mačiek je neprípustné ich získavať od drobnochovateľov bez preukázania schválenia chovného zariadenia. Je zakázaný odchyt zvierat z voľnej prírody alebo túlavých zvierat.

Zvieratá môžu byť držané vo zverinci len po schválení projektov ŠVPS SR v Bratislave, je neprípustné držať zvieratá bez získania rozhodnutia o schválení projektu.

Vedúci CZ vypracúva priebežne, najmenej dvakrát ročne objednávku zvierat a krmiva pre jednotlivé ústavy na základe ich požiadaviek (jún, december). Jednotlivé ústavy vyplnia na predpísanom formulári druh, počet a pohlavie zvierat na jednotlivé mesiace spolu s menom zodpovednej osoby, ktorá požiadavku napísala. Pri plánovaní zvierat je potrebné plánovať aj množstvo krmiva podľa predpokladanej dĺžky držania zvierat s ohľadom na expiračnú dobu krmiva. Je možné upresňovať požiadavky na zvieratá a krmivo podľa aktuálnych potrieb ústavov, avšak je potrebné akékoľvek zmeny vopred nahlásiť vedúcemu zverinca.

Vedúci CZ zosumarizuje požiadavky ústavov na nákup zvierat podľa druhu, termínu nákupu a množstva. Objednávanie zvierat musí byť v súlade s povoleným maximálnym jednorazovým zástavom zvierat jednotlivých ústavov. Ak vedúci zverinca zistí, že v určitom čase by došlo k prekročeniu kapacity zverinca, bude konzultovať so zainteresovanými pracovníkmi o možnosti korekcie počtu požadovaných zvierat, resp. termínu ich nákupu. Ak by ani po konzultácii nedošlo k dohode o nákupe zvierat v množstve primeranom kapacite zverinca, situáciu bude riešiť Poradný výbor pre dobré životné podmienky zvierat, v krajnom prípade prodekan pre vedu a výskum spoločne s tajomníkom JLF UK. Z ekonomických dôvodov pracoviská by sa mali vyhnúť dlhodobému držaniu zvierat vo zverinci bez vykonávania postupov.

Ak pracovisko chce nakupovať a do zverinca umiestniť zvieratá mimo plánovaného počtu, musí nákup vopred konzultovať s vedúcim CZ. V prípade, že CZ má na stanovený čas a pre daný druh zvierat naplnenú kapacitu podľa plánu, je povinný upozorniť na túto skutočnosť zodpovedného pracovníka z pracoviska, ktorý chce neplánovaný nákup uskutočniť.

Pri dodávke zvierat do CZ je nutné vyžiadať dodací list a veterinárne osvedčenie, zo zahraničia TRACES, prípadne pasy od dodávateľa.

Je neprípustné prekročiť schválený maximálny jednorazový zástav zvierat v CZ.

Podľa NV SR č. 377/2012 Z.z. každý ústav musí pred umiestnením zvierat v CZ predložiť číslo rozhodnutia schválenia projektu ŠVPS SR vedúcemu CZ a priebežne ho aktualizovať.

Vedúci CZ eviduje originálne dodacie listy a veterinárne osvedčenie a kópiu zasiela na príslušné ústavy.

	UNIVERZITA KOMENSKÉHO V BRATISLAVE JESSENOVA LEKÁRSKA FAKULTA V MARTINE	Int. dok. č.: VP 28/2016
	Organizačný poriadok Centrálného zverinca JLF UK	Výtlačok č.: 1 Lehota uloženia: 10 r

5. 2. Prevádzkový poriadok pre užívateľov zverinca

Výskumní pracovníci môžu vstupovať do zverinca pod dohľadom personálu zverinca po predchádzajúcej dohode s vedúcim pracovníkom podľa dohodnutého harmonogramu. Vo vstupnej chodbe sa zapisujú do knihy návštev, kde uvedú dátum, čas výkonu vo zverinci, číslo rozhodnutia schváleného projektu a podpis.

Každý pracovník musí prejsť hygienickou slučkou, kde si vymení pracovný ochranný odev a obuv (pokiaľ pracuje denne pri vykonávaní projektu) alebo používa jednorazový ochranný odev a návleky. Výskumní pracovníci môžu prechádzať len vyhradenou zónou s orientačnými značkami s minimalizáciou hluku. Výskumní pracovníci môžu využívať len experimentálne a operačné oddelenie.

Je prísne zakázané svojvoľne vstupovať do chovného oddelenia a ďalších pre verejnosť neprístupných miest.

Experimentálne oddelenie

Experimentálne oddelenie zahŕňa 8 chovných kôj, kde budú oddelene umiestnené zvieratá v experimente podľa dodávky, čím sa vylúči ich vzájomný kontakt. Pracovníci využívajúci experimentálne oddelenie musia mať schválené projekty, kópiu musia včas dodať vedúcemu pracovníkovi CZ. Výskumní pracovníci musia dodržiavať obdobie karantény, ktoré kontroluje vedúci CZ a nesmú prekročiť schválený počet zvierat v projekte. Po ukončení postupov projektu vedeckí pracovníci opúšťajú zverinec znovu cez hygienickú slučku. Pracovníci manipulujú so zvieratami v príslušnom laboratóriu, ktoré je vybavené manipulačným stolom, chladničkou, váhou a sadou inštrumentov.

Vedecko-výskumným pracovníkom, ktorí plánujú odber bdelych zvierat z CZ do svojho užívateľského zariadenia, personál zverinca vydá chovnú nádobu s požadovanými zvieratami. Zvieratá sú transportované nákladným výťahom v zadnej časti zverinca na príslušné pracovisko biomedicínskeho centra. Ak zvieratá sa majú navrátiť naspäť do CZ, kompetentní pracovníci ústavov telefonicky informujú personál zverinca, ktorý odoberie zvieratá z nákladného výťahu a umiestňuje ich do tých istých chovných skupín. Personál CZ zároveň eviduje akýkoľvek pohyb zvierat zo zverinca a do zverinca.

Vedecko-výskumným pracovníkom, ktorí plánujú odber bdelych zvierat alebo anestetizovaných zvierat (králiky, mačky) z CZ do svojho užívateľského zariadenia nenávratne mimo biomedicínskeho centra, vedúci CZ zabezpečuje prepravu týchto zvierat. V experimentálnom oddelení vedecký pracovník za pomoci asistencie personálu odváži zviera a podá anestetikum. Zviera v anestetizovanom stave je premiestnené v prepravnom boxe na príslušné pracovisko schváleným prepravcom.

Po ukončení čiastkových postupov výskumní pracovníci sú povinní zanechať laboratórium v čistote.

Starostlivosťou o zvieratá (čistenie, kŕmenie, napájanie) sú poverené ošetrovatelky zvierat.

	UNIVERZITA KOMENSKÉHO V BRATISLAVE JESSENOVA LEKÁRSKA FAKULTA V MARTINE	Int. dok. č.: VP 28/2016
	Organizačný poriadok Centrálného zverinca JLF UK	Výtlačok č.: 1 Lehota uloženia: 10 r

Operačné oddelenie

Operačné oddelenie predstavuje 2 kompletne vybavené operačné miestnosti spolu so sadou inštrumentov, ktoré pracovníci využívajú pre vykonávanie chirurgických úkonov. Súčasťou operačného oddelenia je toxikologické laboratórium, ktoré zahŕňa laminárny box na ochranu personálu a chovný izolátor zvierat. Po ukončení experimentu operačné stoly a prístroje musia byť zanechané v čistote. Pracovné plochy a použité inštrumenty musia byť umyté a vysterilizované v parnom alebo horúcovzdušnom sterilizátore, za ktoré zodpovedá vedúci pracovník projektu.

Čistiace práce (umývanie a dezinfekcia dlážky a umývadla) vykoná poverená upratovačka.

Výskumné tímy môžu využívať pri eutanázii malých zvierat eutanázny CO2 box. Pri manipulácii zvierat je potrebné používať šetrné postupy podľa platnej legislatívy a welfare, v prípade utrpenia zvierat je nutné zvážiť postup eutanázie so snahou zabrániť bolesti a utrpeniu zvierat'a.

Pri prístrojoch budú umiestnené prístrojové denníky, kde budú užívatelia evidovať ich použitie.

Experimentálne a operačné oddelenie môžu využívať aj pracovníci, ktorí nemajú schválené vlastné užívateľské zariadenie, avšak musia mať schválený projekt.

Po ukončení čiastkových projektov budú experimentálne a operačné oddelenia vyžiarené germicídny žiaričom.

5.3. Poradný výbor pre dobré životné podmienky zvierat

Podľa Vyhlášky Ministerstva pôdohospodárstva a rozvoja vidieka Slovenskej republiky č. 436/2012 Z.z., JLF UK v Martine zriadila dňa 27. mája 2013 Poradný výbor pre dobré životné podmienky zvierat a schválila Štatút Poradného výboru JLF UK v Martine pre dobré životné podmienky zvierat. Členmi poradného výboru sú zástupcovia všetkých pracovísk, ktoré realizujú základný experimentálny výskum. Členovia výboru sa riadia svojim štatútom a sú zodpovední hlavne za šírenie zásad 3R a welfare na svojich pracoviskách.

5.4. Spolupráca vedúcich pracovísk (ústavov a kliník) s CZ

Vedúci CZ komunikuje s vedúcimi pracovníkmi ústavov, členmi Poradného výboru a pracovníkmi sekretariátu pri riešení administratívnych a finančných operácií.

Vedúci CZ je poverený koordináciou všetkých aktivít súvisiacich s kontaktom so zodpovednými pracovníkmi RVPS a ŠVPS, z čoho vyplýva aj kompetencia následne usmerňovať činnosť vedúcich pracovísk súvisiacu s používaním laboratórnych zvierat a služieb CZ.

	UNIVERZITA KOMENSKÉHO V BRATISLAVE JESSENOVA LEKÁRSKA FAKULTA V MARTINE	Int. dok. č.: VP 28/2016
	Organizačný poriadok Centrálného zverinca JLF UK	Výtlačok č.: 1 Lehota uloženia: 10 r

Článok 6 Riadenie Centrálného zverinca

6.1. Všeobecné ustanovenia

Centrálny zverinec je súčasťou Martinského centra pre biomedicínu a patrí medzi účelové zariadenia JLF UK v Martine. Na čele CZ je vedúci, ktorého na základe výsledkov výberového konania do funkcie vymenúva dekan. Prácu vedúceho CZ v oblasti odbornej (chov a držanie zvierat, ktoré sa využívajú pre biomedicínske účely) metodicky usmerňuje riaditeľ BioMedu a v oblasti hospodársko-správnej tajomník JLF UK. Vedúci CZ zodpovedá za svoju činnosť dekanovi. Vedúci CZ je vedúcim zamestnancom podľa Čl. 35 ods. 2 Štatútu JLF UK. Zodpovedá za prevádzku centrálného zverinca, ďalej organizuje a riadi prácu ošetrovateliek zvierat a ďalšieho personálu a zodpovedá za chod pracoviska v zmysle Organizačného poriadku CZ.

6.2. Zabezpečenie bežnej prevádzky CZ

Prostredníctvom Oddelenia prevádzky Dekanátu JLF UK sa zabezpečuje:

- doprava kŕmnych zmesí, preprava zvierat a preprava uhynutých zvierat,
- prevádzka vyhradených technických zariadení, vrátane predpísaných servisných opráv a technických kontrol,
- denná kontrola monitorovacieho systému klimatických podmienok,
- údržba a oprava strojných zariadení, vrátane budovy a jej vonkajšieho a vnútorného vybavenia,
- doprava podstielky pre zvieratá.

6.3. Financovanie prevádzky CZ

Na financovanie prevádzky a činnosti CZ sa využívajú najmä:

- zdroje štátneho rozpočtu z dotácie pridelené Ministerstvom školstva, vedy, výskumu a športu SR a nedotačné zdroje JLF UK, ktoré rozdeľuje dekan súčasti JLF UK podľa metodiky delenia dotácie na príslušný kalendárny rok;
- finančné prostriedky získané v rámci riešenia národných i medzinárodných grantových úloh,
- prostriedky získané podnikateľskou činnosťou CZ,
- finančné prostriedky majúce charakter dotácií,
- dary, granty, príspevky, atď.

Výška finančného limitu prideleného na prevádzku a činnosť CZ z dotácií štátneho rozpočtu a vlastných výnosov JLF UK sa každoročne schvaľuje Akademickým senátom JLF UK v súlade s platnými pravidlami hospodárenia, pričom:

- a) na úhradu ekonomicky oprávnených nákladov na zabezpečenie činnosti CZ (veterinárne vyšetrenia, mikrobiologické vyšetrenia, spracovanie a analýza vzoriek, podstielky, inventár, OOPP pre ošetrovatelky, čistiace prostriedky, kancelárske potreby, odvoz kadáverov, atď.) prispievajú tie pracoviská, ktoré využívajú služby CZ. Celková výška príspevku pre CZ predstavuje 3% zo sumy rozpisovanej pracoviská na

	UNIVERZITA KOMENSKÉHO V BRATISLAVE JESSENOVA LEKÁRSKA FAKULTA V MARTINE	Int. dok. č.: VP 28/2016 Výtlačok č.: 1 Lehota uloženia: 10 r
	Organizačný poriadok Centrálného zverinca JLF UK	

zabezpečenie základnej prevádzky a činnosti (tab. č. 17 rozpisu rozpočtu). Celková výška príspevku na činnosť CZ sa môže aktuálne upravovať podľa objemu disponibilných zdrojov. Jednotlivé zainteresované pracoviská sa na tejto čiastke podieľajú sumou, zodpovedajúcou percentuálnemu podielu konkrétneho pracoviska na celkovej sume rozpisovanej pracoviskám;

- b) náklady na nákup zvierat, krmiva a podstielky, dopravu s tým spojenú sa hradia výlučne z prostriedkov príslušného pracoviska, resp. z prostriedkov grantov (tuzemské, zahraničné);
- c) náklady na energie, náklady na mzdy, platy a ostatné osobné vyrovnania a poistné na sociálne poistenie, poistné na verejné zdravotné poistenie a príspevky na starobné dôchodkové sporenie zamestnancov CZ sa hradia z prostriedkov JLF UK v súlade s platnou metodikou rozpisu dotácií štátneho rozpočtu a vlastných výnosov na príslušný kalendárny rok.

Na úhradu ekonomicky oprávnených nákladov prispievajú aj riešitelia tuzemských a zahraničných grantov, ktorí musia v rozpočte projektu plánovať finančné prostriedky na úhradu režijných a prevádzkových nákladov; výška príspevku je 3 %, resp. aktuálne upravená rozhodnutím dekana.

6.4. Zabezpečenie osobných ochranných pracovných pomôcok, dezinfekčných a čistiacich prostriedkov

Na zabezpečenie hygieny pracoviska v súlade s príslušnými platnými právnymi predpismi, ako aj zabezpečenia ochrany zdravia zamestnancov, sa pridávajú osobné ochranné pracovné pomôcky, čistiace a dezinfekčné pracovné prostriedky, ktoré musia byť v dostatočnom množstve, aby sa neobmedzovali hygienické podmienky.

6.5. Zabezpečenie prevádzky CZ v mimoriadnych situáciách

V prípade vzniku mimoriadnych okolností prevádzku a činnosť CZ po personálnej stránke zabezpečí vedúci CZ a pracovníci Oddelenia prevádzky.

Článok 7 Záverečné ustanovenia

- 7.1.** Kontrolu nad dodržiavaním požiadaviek v schválenom chovnom zariadení v rámci veterinárnych inšpekcí vykonávajú orgány veterinárnej správy. V prípade zistenia nedodržania požiadaviek na schválené zariadenie alebo porušenie povinností podľa tohto nariadenia sú orgány veterinárnej správy oprávnené prehodnotiť prístupky alebo iné správne delikty a ukladať opatrenia alebo pokuty podľa osobitného zákona č. 39/2007 Z.z.
- 7.2.** Všetci zainteresovaní zamestnanci JLF UK sú povinní dodržiavať ustanovenia Organizačného poriadku CZ. V prípade nedodržania ustanovení Organizačného poriadku CZ môžu byť voči zodpovedným zamestnancom vyhovené opatrenia v zmysle Pracovného poriadku UK, Zákonníka práce a príslušných právnych predpisov.

	UNIVERZITA KOMENSKÉHO V BRATISLAVE JESSENOVA LEKÁRSKA FAKULTA V MARTINE	Int. dok. č.: VP 28/2016
	Organizačný poriadok Centrálného zverinca JLF UK	Výtlačok č.: 1 Lehota uloženia: 10 r

- 7.3.** Oboznámenie so znením tohto Organizačného poriadku Centrálného zverinca JLF UK v Martine zabezpečí vedúca CZ. Preukázateľný doklad s podpismi príslušných zamestnancov o oboznámení s Organizačným poriadkom CZ vedie a archivuje vedúci CZ.
- 7.4.** Neoddeliteľnou súčasťou tohto Organizačného poriadku je príloha: Príloha č. 1 - Čistiace a dezinfekčné práce v Centrálnom zverinci JLF UK Martin
- 7.5.** Nadobudnutím účinnosti tohto vnútorného predpisu sa ruší Vnútorný predpis JLF UK č. 39/2014 Organizačný poriadok CZ zo dňa 15.12.2014 v znení neskorších doplnkov.
- 7.6.** Tento Organizačný poriadok nadobúda platnosť a účinnosť dňa 5. septembra 2016.

prof. MUDr. Ján Danko, CSc.
dekan JLF UK v Martine

	UNIVERZITA KOMENSKÉHO V BRATISLAVE JESSENOVA LEKÁRSKA FAKULTA V MARTINE	Int. dok. č.: VP 28/2016
	Organizačný poriadok Centrálného zverinca JLF UK	Výtlačok č.: 1 Lehota uloženia: 10 r

Príloha č. 1 k Organizačnému poriadku CZ JLF UK

Čistiace a dezinfekčné práce v Centrálnom zverinci JLF UK Martin

Čistiace a dezinfekčné práce sú rozdelené do 3 kategórií:

a) Bežná očista chovných miestností - (BO)

- Chovné nádoby pre hlodavce sa čistia 2x týždenne pri výmene podstielky roztokom s prídavkom saponátu a dezinfekčného prostriedku, v prípade potreby aj častejšie. Umývanie a dezinfekcia chovných nádob sa vykonáva v umyvárni bez prítomnosti zvierat. Na umývanie a dezinfekciu slúži automat na umývanie chovných nádob (Steelco AC 1400). Čisté kliečky sa potom nechávajú dosušiť a odkladajú sa čisté do skladových priestorov.
- Použitá podstielka sa vynáša do vyhradených kontajnerov na vývoz.
- Stojany na chovné kliečky, steny sa umývajú vlhkou handrou namočenou do 0,5% roztoku saponátu (Jar, Pur, W5), prípadne komerčne dostupným ďalším detergentom.
- Fľaše na vodu sa umývajú denne a 2x týždenne sa umývajú v umývacom a dezinfekčnom automate na sklo a fľaše (Miele G7893). Raz za dva týždne sa fľaše sterilizujú v horúcovzdušnom sterilizátore, dátum sterilizácie sa eviduje. Pítka napájacích fliaš sú sterilizované v horúcovzdušnej sušiarňi (Binder FD115).
- Dlážky, police sa pozametajú, umývajú 1% roztokom saponátu (Rekord, Jar, Ajax) a dezinfikujú (**pondelok a piatok**) 1-3% roztokom SAVO/Desur, Saniten a iné komerčne dostupné prípravky.
- V chovnej miestnosti pre králiky sa denne umývajú chovné stojany, okolité steny handrou namočenou do 1% roztoku saponátu (Jar, Pur, W5), zberné rošty sa umývajú fixinelou a následne sú oplachované čistou vodou.
- V chovnej miestnosti pre mačky sa denne vynáša znečistená podstielka, toalety sa denne umývajú 1% roztokom saponátu (Rekord, Jar, Ajax), opláchnu čistou vodou, osušia a následne naplnia čistou podstielkou – pieskom. Raz do týždňa sa dezinfikujú 1-3% roztokom SAVO/Desur, Saniten a následne sú oplachované čistou vodou.
- Podlahy sa umývajú denne roztokom saponátu, 1-2-krát týždenne roztokom dezinfekčného prostriedku (1% - 3% Desur, Savo, Saniten, SAVO Profi Univerzal, Q Pover, Chloramin, Dettol a iné).

Zodpovední zamestnanci: ošetrovatelky zvierat

Kontroluje: vedúci CZ

b) Celková očista (CO) – bez prítomnosti zvierat

Celková očista sa vykonáva po ukončení experimentov a použití všetkých zvierat z chovnej miestnosti, ako príprava na novú zásielku zvierat.

- Chovné nádoby pre hlodavce sa vyčistia roztokom s prídavkom saponátu a dezinfekčného prostriedku. Umývanie a dezinfekcia chovných nádob sa vykonáva v umyvárni. Na umývanie a dezinfekciu slúži automat na umývanie chovných nádob.

- (Steelco AC 1400). Čisté kliečky sa potom nechávajú dosušiť a odkladajú sa čisté do skladových priestorov.
- Stojany na chovné kliečky, chovné kliečky pre králiky, steny sa umývajú 1% roztoku saponátu (Jar, Pur, W5), prípadne komerčne dostupným ďalším detergentom a dezinfikujú 1-3% roztokom SAVO/Desur, Saniten.
- Fľaše na vodu sa umyjú v umývacom a dezinfekčnom automate na sklo a fľaše (Miele G7893) a vysterilizujú v horúcovzdušnom sterilizátore, dátum sterilizácie sa eviduje. Pítka napájacích fliaš sú sterilizované v horúcovzdušnej sušiarňi (Binder FD115).
- Dlážky, police sa pozametajú, umývajú 1% roztokom saponátu (Rekord, Jar, Ajax) a dezinfikujú 1-3% roztokom SAVO/Desur, Saniten.
- Na záver sa chovná miestnosť vyžiarí germicídnym žiaričom na cca 6 hodín, tieto úkony sa evidujú. Počas žiarenia je zakázané vstupovať do miestnosti. Žiariče sa zapínajú manuálne vypínačom pri vstupe do miestnosti.

Umývanie a dezinfekcia podláh ďalších priestorov zverinca (DPZ) sa vykonáva v pondelok a piatok. Používa sa 1 % roztok saponátu (Rekord, Jar, Ajax) a na dezinfekciu 1-3 % roztok SAVO/Desur, Saniten.

Zodpovední zamestnanci: ošetrovatelky zvierat

Kontroluje: vedúci CZ

Čistiace a dezinfekčné prostriedky sa obmieňajú v týždňových intervaloch kvôli prípadnej rezistencii.

c) Kompletná očista (KO)

Minimálne raz za rok sa vykonáva kompletná sanitácia a dezinfekcia všetkých priestorov zverinca, ktorá zahŕňa:

- mechanickú očistu a dezinfekciu kliečok (Fixinela, 1-3 % roztok: Jar, Pur, Savo, Desur),
- na umývanie chovných nádob a fliaš sa využíva automat na čistenie a dezinfekciu,
- mechanickú očistu a dezinfekciu stojanov na kliečky,
- mechanickú očistu a dezinfekciu stien, stropov a podláh (1-3 % roztok: Rekord, Jar, Pur, Savo, Desur),
- umývanie okien (Jar, Pur, Clean),
- mechanickú očistu a dezinfekciu skladových priestorov (steny, podlahy, police) (1-3 % roztok: Rekord, Jar, Pur, Ajax, Savo, Desur),
- mechanickú očistu a dezinfekciu mrazničky a okolitých priestorov vrátane podlahy (1-3% roztok: Rekord, Jar, Pur, Ajax, Savo, Desur),
- mechanickú očistu a dezinfekciu fliaš na napájanie (Jar, Pur, Savo, Desur),
- prepláchnutie a dezinfekciu odpadových kanálov (Chloramin),
- mechanickú očistu chladničky (Jar, Pur),

	UNIVERZITA KOMENSKÉHO V BRATISLAVE JESSENOVA LEKÁRSKA FAKULTA V MARTINE	Int. dok. č.: VP 28/2016
	Organizačný poriadok Centrálného zverinca JLF UK	Výtlačok č.: 1 Lehota uloženia: 10 r

- posledné 2 dni všetky miestnosti sú vyžiarené germicídnym žiaričom počas 6 hodín. Počas žiarenia je zakázané vstupovať do miestnosti. Žiariče sa zapínajú manuálne vypínačom pri vstupe do miestnosti.

Zodpovední zamestnanci: ošetrovatel'ky zvierat

Kontroluje: vedúca zverinca

Denná starostlivosť o zvieratá: (DSOZ)

- denné sledovanie zdravotného stavu zvierat (denná kontrola zvierat, ich správanie a celkový stav),
- v prípade potreby na požiadanie veterinárneho lekára alebo vedúcej zverinca vykonávanie malých ošetrovacích úkonov,
- v prípade malých laboratórnych zvierat (morčatá, potkany, myši) každý druhý deň likvidácia znečistenej podstielky, znečistené chovné kliecky sú prenášané do umyvárne na očistu a dezinfekciu,
- prekladanie zvierat do čistých kliecok s čistou podstielkou,
- príprava krmiva, kŕmenie a napájanie, v prípade morčiat voda obohatená o vitamín C
- evidencia zdravotného stavu do záznamových kariet,
- v prípade králikov denné čistenie – počas umývania zberných roštov na trus a moč je králik premiestnený do vedľajšej prázdnej chovnej kliecky,
- v prípade mačiek denné vynášanie podstielky, umývanie toaliet, umývanie misiek na vodu a krmivo, umývanie podlahy, počas umývania mačky zvyčajne sedia na policiach,
- podľa potreby čistenie skladových priestorov, miestnosti pre kadáver.

Zodpovední zamestnanci: ošetrovatel'ky zvierat

Kontroluje: vedúci CZ